

Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/index>

Wat Wang Tawan Tok Nakhon Si Thammarat, Thailand

pp. 118-134

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา*

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY TO REINFORCE ACTIVE LEARNING CAPACITY OF TEACHER IN CHUMCHON BAN PAFAEK SAMAKKHI SCHOOL AND MAEJAI TEACHERS COMMUNITY

นิธิศ ไชยปิ่น¹Nitit Chaipin¹¹โรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1¹Chumchon Ban Pafaek Samakkhi School The Phayao Primary Educational Service Area Office 1, Thailand¹Corresponding author E-mail: nithitchaipin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบ การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา การวิจัยเป็นแบบผสมผสาน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ โดยครูวิชาการของอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 17 คน และโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี จำนวน 13 คน รวม 30 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนจาก 18 โรงเรียน และขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูและบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัด

* Received 15 November 2022; Revised 18 December 2022; Accepted 21 December 2022

พะเยา จำนวน 18 โรงเรียน รวม 230 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู อยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก 2) ผลการสร้าง มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการวัดและประเมินผล 3) การทดลองใช้ของครูผู้สอน พบว่า หลังการอบรมด้านความรู้ ความเข้าใจ มีผลการทดสอบอยู่ในระดับดีมาก ด้านทักษะกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This research aims to. The objective of the research is : 1) Studying the current condition and needs of the professional learning community 2) Creating and checking the quality of model; 3) Try out the model and 4) evaluating the model, develop the professional learning community to reinforce active learning capacity of teachers in Chumchon Ban Pafaek Samakkhi school and Maejai teachers community Phayao province. The research is mixed-methods using quantitative research as the main. There are 4 steps : 1) Studying the current conditions and needs. There were 17 academic teachers from Mae Jai District, Phayao Province, 1 per school, and 13 Chumchon Ban Pafaek Samakkhi school, totaling 30: 2) Creating and checking the model by 7 experts 3) Try out the model by sample group of 30 teachers from 18 schools and 4) Evaluating the model. The informants were 230 teachers and school personnel of 18 schools under Maejai community Phayao province School by purposive sampling. The research tools were basic statistics questionnaire, frequency, percentage, mean and standard deviation The research results are found as follows 1) The current conditions of the professional learning community was at the medium level, and the needs was at a high level. 2) The creation result consists of 5 components: the principles, the purpose, the content, the process, measurement and evaluation. 3) The experimental of teachers found that after training on knowledge and understanding was at the highest level, process skills

at the highest level and attitude at the highest level. 4) The results of evaluating accuracy, suitability, possibility, and advantage were in the highest level.

Keyword: Development of Professional, Learning Community to Reinforce, Active Learning Capacity

บทนำ

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จาก ปัจจัยสำคัญคือ การสร้าง“ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional Community” ในสถานศึกษา นั้น ควรมีการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก ผู้ประกอบวิชาชีพครูของสถานศึกษา ด้วยการให้ความดูแลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของสถานศึกษาและเนื่องจากครูส่วนใหญ่แทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาสมรรถนะให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณภาพและมีคุณธรรมอันจะส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวทางการเรียนรู้ของครูที่กำลังให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อครูสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มที่ตามศักยภาพ โดยบทบาทของครูจะเปลี่ยนจากครูผู้สอน เป็นครูฝึกหรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูได้มีโอกาสพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และกำหนดบทบาทในการจัด การเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (วิจารณ์ พานิช, 2556) โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีโอกาสนานาใคร่ครวญระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่มเพื่อนั้นเรื่องการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2556)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีพัฒนาการตามวัย มีคุณภาพ และทักษะการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอด โดยเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำวิธีการ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ โดยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจนเกิดเป็นทักษะ ใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้เชิงรุกคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีบทบาท ในการแสวงหาความรู้ผ่านการปฏิบัติอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอนและสิ่งแวดล้อมจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และ

พัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561); (Bonwell, C. C. & Eison, J. A., 1991)

จากความเป็นมาดังกล่าว นับว่าวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงดังที่ เนาวนิตย์ สงคราม กล่าวว่าการเรียนรู้เชิงรุกถือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดขั้นสูงการแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต (เนาวนิตย์ สงคราม, 2555) โดยสอดคล้องกันกับ สินธะวา คามดิษฐ์ และคณะ ได้จากรายงานการวิจัยของบริษัทที่ปรึกษา Me Kinsey เรื่อง What Works in Education ให้กับองค์การเพื่อการค้าและการพัฒนา (OECD) มีผลการวิจัย พบว่า ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพของผู้เรียน (สินธะวา คามดิษฐ์, 2559) นอกจากนี้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยรวมยังต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 ซึ่งได้รับการยกระดับและพัฒนาให้สูงขึ้น (โรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี, 2563)

จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ประกอบกับปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ เพื่อสร้างตรวจสอบ ทดลองใช้ และประเมินผล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงาน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการอย่างกว้างขวางต่อผู้เรียนและครู ซึ่งเป็นการขยายผลเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นที่มีบริบทคล้ายกันนำไปใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ เกิดการสร้างสรรค์ชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
4. เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบผสมผสาน (Mixed-Methods) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยหลัก เพื่อศึกษาการพัฒนาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู และเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดย (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้กำหนดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ซึ่งมี 7 องค์ประกอบ และกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3 ด้าน (2) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชน จากครูผู้สอนโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน 30 คน (3) สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนเพื่อสอบถามครูโรงเรียนบ้านป่าแฝกสามัคคีและวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา (4) สร้างแบบสอบถามครูผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและโรงเรียนในกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดย 1) สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการและการวัดและประเมินผล 2) สร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ มี 4 ส่วน ได้แก่ 1) บทนำ 2) รูปแบบ 5 องค์ประกอบ 3) การนำไปใช้ 4) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 3) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบ จำนวน 7 คน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทปริญญาเอก มีประสบการณ์ด้านบริหารสถานศึกษา 4) นำผลจากการตอบแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับปรุงรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูฉบับสมบูรณ์ไปใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดย 1) จัดอบรมครูผู้สอน ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ 2) ประชุมปฏิบัติการครูผู้สอนที่

สมัครใจเข้าร่วมทดลองโครงการ 3) ครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมการอบรมโครงการปฏิบัติงานตามรูปแบบ ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบ และปฏิบัติงานตามรูปแบบ ในปีการศึกษา 2564 4) ผู้วิจัยนิเทศ และติดตามการปฏิบัติงานตามรูปแบบ เพื่อสอบถามติดตาม สอบถามปัญหาและให้การช่วยเหลือ 5) ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการ ตอบแบบสอบถาม ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมโครงการในรูปแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ ผ่านการหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นสูงกว่า 0.75 จากการใช้ในกลุ่มทดลอง Try out ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง และสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา โดย 1) สัมภาษณ์ครูวิชาการผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อสรุปผลการใช้รูปแบบ 2) ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ ตอบแบบสอบถาม ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบ จากครูผู้สอนโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มอำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและพัฒนา การบริหารการศึกษา และการวัดและประเมินผล ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .8020 สามารถนำไปใช้ได้ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา 4 ประเด็นคือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ และ 2) แบบทดสอบหลังการอบรมโครงการ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้ 1) ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) สร้างแบบประเมิน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอมะนัง

จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ 3) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากสูตรของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) 4) หาค่าความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด (IOC) เป็นรายข้อพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้อง 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126) และ 6) สร้างแบบสอบถามรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี และครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง จากครูผู้สอนที่เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 30 คน ได้รับแบบประเมินกลับมา คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้อิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อและภาพรวมสำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นประโยชน์ ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นประโยชน์ ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ ค่า IOC และสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยวิธีการของครอนบาค

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พบว่า ในภาพรวมสภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49, S.D. = .50) และความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.47, S.D. = .52) รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (n = 30)

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน	3.47	.50	ปานกลาง	4.58	.45	มากที่สุด
2	การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน	3.43	.50	ปานกลาง	4.45	.54	มาก
3	การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ	3.46	.49	ปานกลาง	4.48	.52	มาก
4	การเปิดรับ การชี้แนะการปฏิบัติงาน	3.54	.51	มาก	4.36	.58	มาก
5	การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน	3.55	.50	มาก	4.45	.54	มาก
6	ระบบงานและกลไกของรูปแบบ	3.50	.50	ปานกลาง	4.49	.52	มาก
7	ความต้องการและส่วนสภาพแวดล้อม	3.51	.50	มาก	4.48	.52	มาก
รวมเฉลี่ย		3.49	.50	ปานกลาง	4.47	.52	มาก

2. ผลการสร้างรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

2.1 ผลการสอบถามความคิดเห็นการตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความถูกต้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.61, S.D. = .45) และความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.70, S.D. = .36) รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการสอบถามความคิดเห็นการตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (n = 7)

ที่	รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หลักการของรูปแบบ	4.50	.40	มาก	4.76	.21	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.59	.57	มากที่สุด	4.63	.33	มากที่สุด

ตารางที่ 2 สรุปผลการสอบถามความคิดเห็นการตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (n = 7) (ต่อ)

ที่	รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3	เนื้อหาของรูปแบบ	4.62	.36	มากที่สุด	4.59	.44	มากที่สุด
4	กระบวนการของรูปแบบ	4.69	.48	มากที่สุด	4.78	.39	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผล	4.66	.44	มากที่สุด	4.72	.42	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.61	.45	มากที่สุด	4.70	.36	มากที่สุด

2.2 ผลการสอบถามความคิดเห็น การประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พบว่า ความถูกต้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.71, S.D. = .52) และความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.83, S.D. = .33) ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 7)

ที่	รายการประเมิน	ความถูกต้อง			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ตอนที่ 1 บทนำ	4.56	.53	มากที่สุด	4.76	.21	มากที่สุด
2	ตอนที่ 2 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	4.66	.49	มากที่สุด	4.83	.38	มากที่สุด
3	ตอนที่ 3 การนำไปใช้	4.78	.67	มากที่สุด	4.83	.38	มากที่สุด
4	ตอนที่ 4 เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.83	.38	มากที่สุด	4.89	.33	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.71	.52	มากที่สุด	4.83	.33	มากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า คะแนนเต็ม 20 คะแนน ก่อนการอบรม มีค่าเฉลี่ย 6.90 คิดเป็นร้อยละ 34.50 หลังการอบรม มีค่าเฉลี่ย 17.63 คิดเป็น ร้อยละ 88.17 และมีพัฒนาการความก้าวหน้า เท่ากับ ร้อยละ 53.67 รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการทดสอบด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน หลังเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ (n = 30)

ผลการทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	D	df	t	ร้อยละ
ก่อนอบรม	30	6.90	2.54				34.50
				10.73	29	32.00	53.67
หลังอบรม	30	17.63	1.19				88.17

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการประเมินด้านทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน หลังเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ในภาพรวม มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.64, S.D. = .45)

3.3 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน หลังเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ในภาพรวม มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.62, S.D. = .45)

4. ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความถูกต้อง (\bar{X} = 4.78, S.D. = .40) ความเหมาะสม (\bar{X} = 4.82, S.D. = .37) ความเป็นไปได้ (\bar{X} = 4.73, S.D. = .44) และความเป็นประโยชน์ (\bar{X} = 4.75, S.D. = .42) รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (n=30)

ที่	รายการประเมิน	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หลักการของรูปแบบ	4.73	.44	มากที่สุด	4.75	.45	มากที่สุด	4.73	.44	มากที่สุด	4.73	.44	มากที่สุด
2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.81	.35	มากที่สุด	4.77	.43	มากที่สุด	4.71	.45	มากที่สุด	4.72	.43	มากที่สุด
3	เนื้อหาของรูปแบบ	4.76	.42	มากที่สุด	4.84	.36	มากที่สุด	4.74	.44	มากที่สุด	4.73	.41	มากที่สุด
4	กระบวนการของรูปแบบ	4.81	.37	มากที่สุด	4.90	.24	มากที่สุด	4.75	.43	มากที่สุด	4.76	.43	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผล	4.77	.43	มากที่สุด	4.83	.37	มากที่สุด	4.74	.45	มากที่สุด	4.83	.37	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.78	.40	มากที่สุด	4.82	.37	มากที่สุด	4.73	.44	มากที่สุด	4.75	.42	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี และครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ดังรายละเอียด คือ

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่า 1) ด้านสภาพปัจจุบันชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสนทนา ที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ความต้องการและส่วนสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความต้องการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ระบบงานและกลไกของรูปแบบ อยู่ในระดับมาก และความต้องการและส่วนสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเปิดรับ การชี้แนะการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ สุภาพ คำวาง ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู สู่วิชาชีพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกลุ่มเครือข่ายเชียงราย ในโซนเหนือ พบว่า ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะการจัด การเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมาก และด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก (สุภาพ คำวาง, 2559)

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบชุมชน โดยให้สอดคล้องกับบริบทในการจัด การเรียนรู้ในปัจจุบันของครูตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ที่เน้นให้มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รตนภูมิ โนสุ ที่ได้ศึกษาว่าแนวทางการขับเคลื่อน PLC ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ได้รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ

และเหตุผล 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการพัฒนาครู 4) บทบาทผู้เกี่ยวข้อง 5) ปัจจัยความสำเร็จ และ 6) การวัดและประเมินผล (รัตนภูมิ โนสุ, 2560) และทุกด้านมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีพลังในการขับเคลื่อนอย่างเต็มศักยภาพเช่นเดียวกัน และการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า 1) ความถูกต้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่วนที่ 4 เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่วนที่ 4 เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้แนวแนวทางในการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบตามแนวคิดของไอแวนเควิช และคณะ (Ivancevich, J. M. et al., 1989) ที่ได้กล่าวว่า การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบ เครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ในคู่มือเพื่อการพัฒนากระบวนการดำเนินงานที่สมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบแล้วต้องรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือ เพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ คณะอาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า ผลการสร้างและการใช้ใช้คู่มือรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับดี (สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี, 2560)

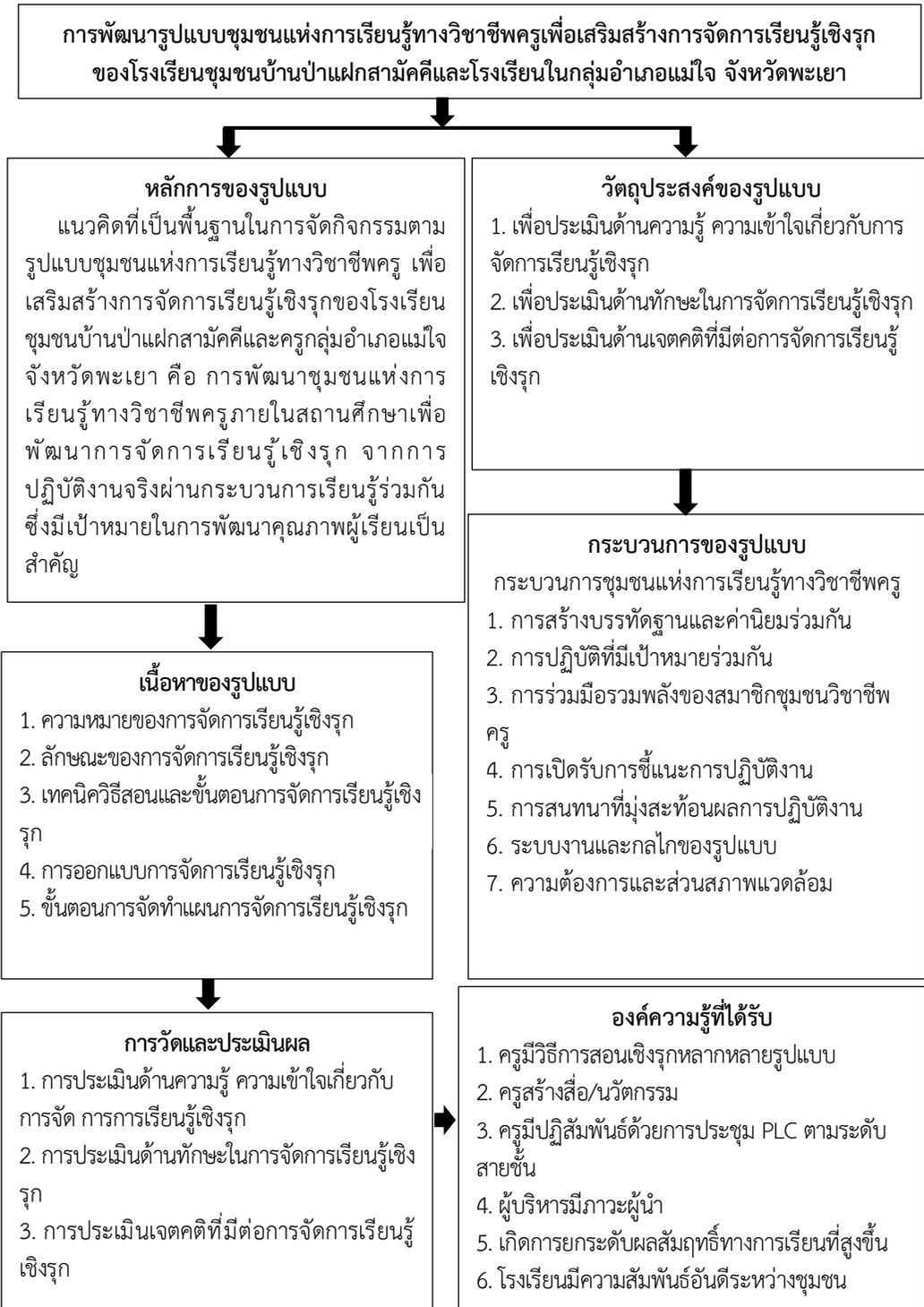
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากผลการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในระดับดีมาก ได้ค่าเฉลี่ย 17.63 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.17 มีพัฒนาการความก้าวหน้าเท่ากับ 10.73 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 53.67 และผลการสอบถามความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ Dufour กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) ได้รับการออกแบบมาเพื่อสร้างผลในเชิงบวกต่อครูและนักเรียน สามารถสร้างผลเชิงบวกให้แก่ครูจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาศมรรถนะของนักเรียน (Dufour, R., 2011) สอดคล้องกับ Linder, Post, & Calabrese, กล่าวว่า ผลลัพธ์ของนักเรียนก็จะถูกพัฒนาขึ้นเมื่อครูอยู่ในชุมชน PLC ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด (Linder, R. A. et al., 2012) และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ ห้องเรียนอัจฉริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนแบบเชิงรุก (Active Learning) พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) หลังการจัดการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี ศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับ

คณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปทดลองใช้ มีผลการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน (สุภัทรา ภูษิตรัตน์าวลี, 2560)

4. ผลการประเมิน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่า ทุกด้านภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ 1) ความถูกต้องของวัตถุประสงค์ของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านความเหมาะสม เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ ความเหมาะสมของกระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาของรูปแบบและ การวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ด้านความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อลำดับสูงสุด ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กระบวนการของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ สอดคล้องกับงานการศึกษาค้นคว้าของ พรอรรถิ ชาวคำเขตต์ ได้ศึกษาการจัด การชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูกลุ่มเครือข่ายเชียงรายไฮเนื่อ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดทุกด้าน (พรอรรถิ ชาวคำเขตต์, 2561)และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร ได้วิจัยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด (เฉลิมพล สุปัญญาบุตร, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและโรงเรียนในกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เกิดองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากการศึกษาวิจัยได้ข้อค้นพบ คือ ได้รูปแบบการพัฒนาตนเองประกอบกรสร้างคู่มือการใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การผลิตสื่อ นวัตกรรมของครูผู้สอน และการสนทนาทางวิชาการ (PLC) อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) โรงเรียนที่เปิดการสอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1-2 ควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคีและครูกลุ่มอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 2) โรงเรียนที่นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้ควรกำกับติดตาม ดูแลเพื่อให้การดำเนินการ เกิดประสิทธิภาพมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้รูปแบบ เพื่อขยายผลให้โรงเรียนในสังกัดนำไปเป็นแบบอย่างใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เช่น ด้านการออกแบบกิจกรรม และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) ควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูอื่น ๆ มาใช้บูรณาการ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ใช้ มีความหลากหลายขึ้น 2) ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่เข้าร่วมการอบรมพัฒนาตามรูปแบบว่า ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนว่ามีผลที่ได้เป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (2560-2564). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสทรณกรรมการเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค. ใน วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อการสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

- สำหรับนิสิต นักศึกษาคณะครุศาสตร์บัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุริยาสาสน์.
- พรอรรถี ชาวคำเขตต์. (2561). ศึกษาสภาพการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชิงรายโซนเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รัตนภูมิ โนนสุ. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- โรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี. (2563). รายงานการประเมินตนเอง SAR ปีการศึกษา 2563. เชียงราย: โรงเรียนชุมชนบ้านป่าแฝกสามัคคี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สินธรวา คามดิษฐ์. (2559). “ประเทศไทย 4.0 การศึกษาไทย 4.0” การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิรัตน์เอดีดูเคชั่น.
- สุภัทรา ภูษิตรัตน์าวลี. (2560). ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพ คำวาง. (2559). กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชิงรายโซนเหนือ จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดพรหมวิหาร).
- Bonwell, C. C. & Eison, J. A. (1991). “Active Learning Creating Excitement in The Classroom”. In ASHEERIC Education Report No.1. The George Washington University.
- Dufour, R. (2011). Work together: But only if you want to. Phi Delta Kappan, 95(5), 57-61.
- Ivancevich, J. M. et al. (1989). Organizational behavior and management. (6th ed.). New York: McGraw - Hill.

Linder, R. A. et al. (2012). Professional learning communities: Practices for successful implementation. *Delta Kappa Gamma Bulletin*, 78(3), 13-56.